

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (50)

**СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК
(ЗБІРНИК КОНФЕРЕНЦІЙ)**

Вінниця, 2025

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 20 листопада 2025 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(50) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2025. 266с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2025

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

РУДА ТЕТЯНА, АТЕСТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД: МАРШРУТНИЙ ЛИСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА.....	7
---	----------

ФІЛОЛОГІЧНІ ГОРИЗОНТИ: НАУКОВИЙ, ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ, ФІЛОСОФСЬКИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ, ІНКЛЮЗИВНИЙ, НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ВЕКТОРИ

СКРИПНИК НАДІЯ, ЛЕБЕДЬ ЮЛІЯ, КОГУТЮК ОКСАНА, МЕДВЕДЄВА ЛІЛІЯ, ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	11
ГРИМАШЕВИЧ ГАЛИНА, УТОЧНЮВАЛЬНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДНИК СИНТАКСИЧНОГО ПРОСТОРУ ПРОЗОВИХ ТЕКСТІВ ЗБІРКИ СЕРГІЯ ЖАДАНА «АРАБЕСКИ»	17
КОСТЬ МАР'ЯНА, ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У МОВЛЕННІ УКРАЇНЦІВ.....	19
БЕРЕЗОВСЬКА ВІТАЛІНА, ГОНТАР НАТАЛІЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА ОНЛАЙН-СЕРВІСУ КАНОТ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ, ПОВТОРЕННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	26
ДІБРОВА ОЛЬГА, ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	30
СТРЕМБІЦЬКА ЛАРИСА, КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОЛЬСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У НАВЧАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ.....	33
ФЕДОРЦОВА ОЛЕНА, МЕТОД КРЕАТИВНОЇ СТРУКТУРОВАНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	36
ЦЕПКАЛО ТЕТЯНА, ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У ПІДЛІТКОВІЙ ПЕРІОДИЦІ	39
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, ВИШНЕВСЬКА ЮЛІАНА, ФУРМАНЮК НАТАЛІЯ, КРИВОШЕЄВА ЛІЛІЯ, НАЗАРОВА АНЖЕЛІКА, ТВОРЧІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК СПІВТВОРЧІСТЬ: СОЦІОЛІНГВАЛЬНИЙ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ.....	46
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, РЕФЛЕКСИВНА СКЛАДОВА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	54
БАРЩЕВСЬКА ІННА, РОЛЬ КАЗКОТЕРАПІЇ В ОСМИСЛЕННІ ВАЖЛИВИХ ЖИТТЄВИХ ЯВИЩ, ЗАСВОЄННІ ЦІННОСТЕЙ І МОРАЛЬНИХ НОРМ	59
БЕВЗА ДІАНА, РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖІНОЧОГО ГОЛОСУ У ДИСКУРСІ СУЧАСНОЇ ПРОЗИ.....	61
ВІННИЦЬКА АННА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛОМОВНОЇ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	65
ГАЛЬЯНОВА ОЛЕНА, ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ДО ПОДОЛАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	69
ІЩУК ВІКТОРІЯ, ШЕВЧУК АННА, ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	74
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ Е.М. ХЕМІНГУЕЯ: РАННІЙ ЕТАП.....	79

ПЛАХОТНЮК ВІКТОРІЯ, ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	85
ПОГОРЄЛОВА АЛІНА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ЇХНІ УКРАЇНСЬКІ ЕКВІВАЛЕНТИ	90
РОМАНУХА ЮЛІЯ, СКРИПНИК НАДІЯ, КЛОЧКО ТЕТЯНА, РОСЛА ІРИНА, ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД	94
КУШКО ІГОР, ЛИСАК ІГОР, ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ	98
ЗРАЛКО АННА, СУЧАСНІ МОВНІ ТРЕНДИ В РЕКЛАМІ ТА МАРКЕТИНГУ	101

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ У ЗБЕРЕЖЕННІ І РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

ШАПОВАЛОВ ВОЛОДИМИР, РОЛЬ ЗНАННЯ ІСТОРІЇ В СТАНОВЛЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ	106
КОЗІГОРА МАРІЯ, ОСВІТА ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ	110
МАРЧУК СЕРГІЙ, ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ЗА КНЯЗЮВАННЯ ЯРОСЛАВА МУДРОГО	113
ДЖУРАК СЕРГІЙ, ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТА У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО	116
МАКУШЕНКО СВІТЛАНА, КЛЮЧ ДО УСПІХУ: ЧОМУ ОСВІТА ЗАЛИШАЄТЬСЯ НАЙВИЩОЮ ЦІННІСТЮ	120
СМУШКО ВЛАДИСЛАВ, ТРАДИЦІЇ КОЗАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	123
МАРТИНЮК ЛЕСЯ, МАРТИНЮК ВАДИМ, ОСВІТА ЯК КАТАЛІЗАТОР САМОІДЕНТИЧНОСТІ	
СМАКОТА ЛАРИСА, ПАНАСЕНКО ТЕТЯНА, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	129
ТОКАР ЛЮБОВ, РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ МЕДІАОСВІТИ	135
КРЕВСЬКА ХРИСТИНА, ІНКЛЮЗИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТУ “Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ” У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	140
ВОЙТЕНКО ГАЛИНА, ФЕЩЕНКО ЮЛІЯ, ПУБЛІЧНІ ПОДІЇ ЯК ОСВІТНІЙ РИТУАЛ: ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТИВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЧЕРЕЗ СВЯТКУВАННЯ	142
КУРИЖКА ВІКТОРІЯ, ТАРАСЮК ОЛЬГА, РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	144
СИНЄГУБ ЯРОСЛАВА, ДЖУГОСТРАНСЬКА ІРИНА, ОСВІТА І НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ: МІСІЯ В УТВЕРДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ	147
ЧЕМЕРИС ІРИНА, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, ОСВІТА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	149
ЗАГОРУЙКО НАТАЛІЯ, ЛЕБЕДИНЦЕВА ОЛЕКСАНДРА, ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	153

ЗАЙЧЕНКО ІВАН, ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОСВІТИ В САМОСТІЙНІЙ УКРАЇНІ	157
ЯРОВА АНАСТАСІЯ, ВПЛИВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	161
КАЗАК ОЛЕКСАНДР, ОСВІТА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	164
КОБУК ОКСАНА, СМОКОВИЧ ТЕТЯНА, ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОБОТИ З МУЗИЧНО ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ	166
КУЗЬМИНСЬКА ДІНА, ТВОРЧИЙ ВИМІР ОСВІТИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА УМОВА РОЗВИТКУ ТА ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ОГЛЯД ІДЕЙ КЕНА РОБІНСОНА.....	168
ОЖГО ДАРИНА, БУГАЙЧУК АНАСТАСІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	171
ПЕТРУК АННА, ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	174
СУПРУН ЯНА, НАУМИЧ ВАЛЕРІЯ, МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	176
САВЧУК ОКСАНА, ОСТАПУК ВІКТОРІЯ, ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ ГРУПОВІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	178
СТАНКЕВИЧ ІННА, НАВЧАННЯ ЯК ДІАЛОГ: РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЧУЖОЇ ДУМКИ	180
ЛЯШУК ДАРИНА, СУПРУНОВА АННА, ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	184
КНЯЖУК ГАЛИНА, СВІТ ГРИ – СВІТ ЕМОЦІЙ: РОЛЬ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО НАСТРОЮ ДИТИНИ.....	186
ЛЮБОВ КИРЧ, ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	191
ШЕВЧУК ОЛЕКСАНДРА, ГЕДЗ ДАР'Я, ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ РОДИНІ	195
ОСИП ЮРІЙ, ОСИП МАРІЯ, ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ БІОХІМІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ....	199
ГОЛЯ ГАЛИНА, ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	204
СВЯТЕНКО БОГДАНА, РІЗНІ ПОГЛЯДИ НА КОНЦЕПЦІЮ СЛОВА “WAR”	207
ПРИСЯЖНЮК ОЛЬГА, МОВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ.....	211
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, ПОЧАТКОВА ОСВІТА ПІД РУМУНСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ В ОДНОМУ ПОДІЛЬСЬКОМУ СЕЛІ (1941-1944).....	215
КУШКО ІГОР, ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА	219
БУГА ОКСАНА, СУЧАСНИЙ СТАН ТА РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	222

ОСАДЧУК АЛЛА, УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ШТРАФУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СТОРОНИ ПИТАННЯ.....	228
МАРІЯ – ВІКТОРІЯ ВІКТОРУК МАДЯРА, ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦІННОСТЯХ.....	230
ГАЛАЙДА СТАНІСЛАВ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМФОРТ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ЯК УМОВА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	233

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА

ІВАНОВА НАДІЯ, «ДІТЛАХИ В САДОЧКУ ГРАЛИ – СВЯТО РАДО ЗУСТРІЧАЛИ»	236
НАГОРНЮК ВАЛЕНТИНА, МАЗУР АЛЬБІНА, РОЗВИТОК МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ.....	240
МАШТАЛЯР ЙОСИП, ФОРМУВАННЯ СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	244
МЕЛЬНИК ЄВГЕН, ФУТЗАЛ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ	246
МЕЛЬНИК СВІТЛАНА, РОЛЬ ВИКЛАДАЧА З ДОДАТКОВОГО МУЗІНСТРУМЕНТУ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА ІНТЕРЕСУ ДО МУЗИКИ.....	250
СЛОБОДЯНЮК ОЛЕНА, КОМПЛЕКС ІГРОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В ПРОЦЕСІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ.....	255
ТЕРЕПА АЛЛА, МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ОДНА З ПРОВІДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ	262

ВИМОГИ

до підготовки науково-методичних статей

гейміфікованих платформ у формуванні спадщину, але й створити нові форми цифрової компетентності та культурної навчального вираження, що поєднують в ідентичності учнів. Це дозволить не лише собі традиції класичної школи та можливості зберегти та розвинути багату педагогічну сучасного цифрового світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Мухіна Т. Є., Кононенко М. О. Інтерактивні онлайн-ресурси як засіб підвищення мотивації здобувачів початкової освіти до вивчення математики. *Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка»*. №1. 2025. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-1\(47\)-798-807](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-1(47)-798-807)
2. Попович Я. В. Вплив застосування ігрової навчальної платформи «Kahoot!» на ефективність навчального процесу. *Підготовка майбутніх учителів в контексті вимог Нової Української школи* : збірник тез доповідей VI Міжн. наук.-практ. конф. (Тернопіль, 23-24 травня 2024 р.). Тернопіль, 2024. С. 235-237. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/>
3. Складановська М. Г. Інноваційне навчання: активізація пізнавальної діяльності студентів : навч. посіб. 2-ге вид. Дніпро, 2017. 108 с. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/>
4. Ткалик Р., Соснова М. Гейміфікація як інноваційний підхід до вивчення української мови. *Цінуймо мову над усі скарби, якщо ми хочемо зватися народом!* : Збірник тез доповідей I Всеукр. наук-практ. онлайн-конф. (Кам'янське, 28 жовтня 2024 р.). Кам'янське, 2024. С. 41-44. URL: <https://dfkip.ust.edu.ua/wp-content/uploads/2025/02/zbirnyk-tez-konferencziyi-28.10.2024.pdf#page=41>
5. Шило С. І., Савченко Т. В. Удосконалення навчально-виховного процесу на основі впровадження інноваційних технологій як засіб розвитку творчої особистості учасників педагогічного процесу. Запоріжжя, 2014. С. 2–3. URL: <https://virtkafedra.ucoz.ua/imidg/shilo.pdf>

Стаття надійшла до редакції
10 вересня 2025 р

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

УДК 81'233:[37.018.43:004.738.5

ДІБРОВА ОЛЬГА,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології,
Комунальний заклад вищої освіти «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія»

Abstract. The article analyzes psycholinguistic mechanisms of speech competence formation in distance learning. The cognitive-communicative nature of speech activity is outlined, and the peculiarities of its functioning in virtual educational environments are identified. Methodological approaches to stimulating speech processes in online interaction are substantiated. The results of the experimental implementation of a system of exercises aimed at developing speech competence among future teachers of Ukrainian language and literature are presented.

Keywords: psycholinguistics, speech competence, distance learning, communicative activity, cognitive mechanisms.

Постановка проблеми. Перехід до дистанційного навчання в Україні, спочатку зумовлений пандемією COVID-19 (2020 р.) і пізніше – повномасштабним вторгненням 2022 року, викликав суттєві зміни у структурі мовленнєвої діяльності здобувачів освіти. Традиційне мовлення, яке базувалося на безпосередньому контакті викладача та студентів, у віртуальному середовищі трансформувалося: воно здійснюється через цифрові платформи, онлайн-чати, відеоконференції та електронні завдання. Такі зміни впливають на психолінгвістичні механізми сприймання, осмислення та породження висловлень. Актуальність проблеми полягає у пошуку ефективних методичних підходів для стимулювання мовленнєвої активності студентів та розвитку їх комунікативної компетенції в умовах обмеженого прямого контакту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання співвідношення мови, мислення та мовлення активно досліджувалися в межах психології та психолінгвістики. Основоположні ідеї закладено у працях Л. Виготського, який розглядав мовлення як «інструмент мислення» і вважав внутрішнє мовлення базою для розумових дій (Виготський, 1999). Розвиток теорії мовленнєвої діяльності здійснив О. Леонтьєв, який окреслив її як систему цілеспрямованих процесів: мотиваційного, орієнтувального, виконавського та контролюючого (Леонтьєв, 2001).

У сучасній лінгводидактиці проблему мовленнєвої компетенції досліджують Н. Голуб, М. Пентиліук, Л. Мацько, які визначають її як інтегровану якість особистості, що забезпечує здатність адекватно користуватися мовою в різних соціальних ситуаціях (Пентиліук, 2018).

З іншого боку, дистанційна освіта актуалізує питання цифрової компетентності, комунікативної взаємодії та

когнітивного навантаження студентів (Генсерук, Мартинюк, 2019; Шевченко, 2021).

Проте психолінгвістичні механізми мовленнєвої діяльності в онлайн-середовищі залишаються малодослідженими, що й зумовлює наукову новизну даної статті.

Виокремлення мети та основних завдань дослідження. Мета статті – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність психолінгвістичних механізмів формування мовленнєвої компетенції студентів у дистанційній освіті. Якщо у традиційному форматі мовлення базується на безпосередньому комунікативному контакті, то в онлайн-освіті воно реалізується опосередковано – через технічні канали та цифрові платформи.

Це змінює не лише способи сприймання й породження висловлень, а й психолінгвістичні механізми, які забезпечують процес мовлення. Проблема полягає у пошуку таких методичних прийомів, що активізували б природні мовленнєві процеси в умовах віртуальної взаємодії та сприяли розвитку комунікативної компетенції майбутнього педагога.

Завдання:

1. Охарактеризувати психолінгвістичну структуру мовленнєвої діяльності.
2. З'ясувати специфіку функціонування мовленнєвих процесів у цифровому освітньому середовищі.
3. Розробити систему вправ, спрямовану на стимулювання внутрішнього мовлення й комунікативної активності.
4. Проаналізувати результати впровадження запропонованої методики у практиці підготовки майбутніх учителів.

Виклад основного матеріалу

1. **Теоретичні засади психолінгвістичного підходу**

Мовленнєва діяльність, за О. Леонтьєвим (2001), передбачає низку взаємопов'язаних психічних процесів: сприймання, розуміння, породження висловлення та контроль мовлення. У дистанційній освіті кожен із цих процесів зазнає трансформації.

Зокрема, сприймання інформації часто обмежене зоровими каналами (екранна візуалізація, текстові чати), що ускладнює емоційно-прагматичне декодування мовлення. Розуміння смислу висловлення відбувається через когнітивні схеми, які формуються на основі попереднього досвіду, тому викладач має активізувати цей досвід за допомогою міжособистісної взаємодії (Зимня, 1978).

Породження мовлення в умовах дистанційного спілкування передбачає вміння будувати логічні, структуровані та короткі висловлення, пристосовані до особливостей цифрових платформ.

2. Методична доцільність і структура експериментальної розробки

Методична модель формування мовленнєвої компетенції в онлайн-середовищі була розроблена на основі принципів: інтерактивності (використання Zoom, Padlet, Jamboard для спільних завдань); мультимодальності (поєднання тексту, аудіо, відео, графічних матеріалів); рефлексивності (зворотний зв'язок через коментарі, чат, оцінювання).

Заняття будувалися за етапами:

Мотиваційний (створення ситуації мовленнєвої потреби через відеовступ або проблемне запитання);

Аналітико-синтетичний (аналіз мовних одиниць, групова робота над текстом);

Творчо-продуктивний (створення мікротекстів, блогових дописів, сторітелінг);

Контрольно-рефлексивний (самооцінювання і взаємооцінювання у формі Google-опитування).

3. Практична реалізація експерименту

Експериментальна робота проводилася у 2024–2025 н. р. на базі Кременчуцької гуманітарно-технологічної академії серед студентів спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).

У дослідженні брали участь 22 осіб, які навчалися у змішаному форматі.

Для перевірки ефективності методики було застосовано діагностичний зріз мовленнєвої компетенції (до і після експерименту).

Показники сформованості (за критеріями змістовно-смысловим, структурно-мовним, комунікативно-діяльним) засвідчили позитивну динаміку:

високий рівень – з 22% до 48%;

середній рівень – з 56% до 44%;

низький рівень – з 22% до 8%.

Студенти відзначили, що завдання, пов'язані зі створенням власних усних і письмових висловлень у середовищі Padlet та записом відеореплік, активізували внутрішнє мовлення й підвищили впевненість у комунікації.

4. Психолінгвістичні результати і висновки з експерименту

Досвід показав, що формування мовленнєвої компетенції в дистанційних умовах вимагає цілеспрямованої роботи над внутрішнім програмуванням мовлення – тобто формування внутрішнього висловлення перед його реалізацією.

Важливим є також розвиток рефлексивного слухання, коли здобувач освіти вчиться не лише чути, а й осмислювати чужу думку.

Стимулюючим чинником виступає емоційна залученість, яка в цифровому середовищі підтримується завдяки невербальним засобам (емоційні іконки, інтонаційні моделі, відеозворотний зв'язок).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Формування мовленнєвої компетенції у дистанційній освіті ґрунтується на інтеграції когнітивно-

комунікативних механізмів та цифрових інтелекту та мультимодальних платформ на платформах. Експеримент підтвердив когнітивно-мовленнєві процеси здобувачів ефективність методичної системи вправ: освіти, а також розробка адаптованих підвищився рівень мовленнєвої активності та програм формування мовленнєвої впевненість студентів у комунікації. компетенції у кризових та посткризових Перспективним напрямом подальших умовах дистанційного навчання. досліджень є аналіз впливу штучного

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Виготський Л. С. Мислення і мовлення. Київ : Вища школа, 1999. 287 с.
2. Леонтьєв О. О. Діяльність. Свідомість. Особистість. Київ : Академвидав, 2001. 304 с.
3. Пентиліук М. І. Методика навчання української мови в школі. Київ : Ленвіт, 2018. 456 с
4. Генсерук Г. Р., Мартинюк С. В. Розвиток цифрової компетентності майбутніх учителів в умовах цифрового освітнього середовища закладу вищої освіти. Інноваційна педагогіка. Одеса, 2019. Вип. 19, т. 2. С. 158–162.
5. Шевченко С. В. Цифрова комунікація у системі сучасної освіти. Інноваційна педагогіка. Одеса, 2021. Вип. 35. С. 101–105.
6. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 20.10.2025).

*Стаття надійшла до редакції
28 жовтня 2025 р*

**КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОЛЬСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ
ОДИНИЦЬ У НАВЧАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ
МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ**

УДК 373.5.016:811.162.1'373.7

СТРЕМБИЦЬКА ЛАРИСА

учитель польської мови,

Сокілецька філія Ліцею №1 ім. М.Д. Леонтовича

Немирівської міської ради

Концепція Нової української школи реалізує компетентнісний підхід як основний напрям модернізації мовної освіти в Україні. Викладання іноземних мов у цьому контексті має надзвичайно важливе значення і набуває нового змісту. Навчання другої іноземної мови, зокрема польської, ставить за мету розвиток соціальної компетентності, розуміння культури, формування здатності до міжкультурного діалогу з носіями мови сусідньої держави. Польська мова має споріднені праіндоевропейські та праслов'янські корені з українською мовою, тому співзвучна з нею, що робить процес вивчення більш зрозумілим і прийнятним.

Спільне минуле, подібність звичаїв та обрядів, територіальна близькість, економічні відносини, політичні події на теренах обох держав, зумовлюють необхідність контрастивних досліджень в процесі вивчення польської мови, щоб краще зрозуміти найвиразніші конотації мовного світу українців і поляків, спонукати здобувачів освіти до усвідомленого вивчення польської мови, формування бажання пізнавати світ і розмаїття мовних явищ.

Надзвичайно багатою є мовна картина польського етносу. Саме на підставі порівняльно-зіставного аналізу можна пізнати різноманітні стереотипи на прикладі